

หลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต

(การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม) รุ่นที่ ๑๑

คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ประจำปี ๒๕๖๑

๑. ชื่อหลักสูตร

๑.๑ ชื่อหลักสูตร

ภาษาไทย การพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต
(การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

ภาษาอังกฤษ : Program of Nursing Specialty in Renal Replacement Therapy Nurse Practitioner
(Hemodialysis)

๑.๒ ชื่อประกาศนียบัตร

ชื่อเต็ม : ประกาศนียบัตรการพยาบาลเฉพาะทาง สาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัด
ทดแทนไต (การฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม)

Certification of Nursing Specialty in Renal Replacement Therapy Nurse Practitioner
(Hemodialysis)

๒. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. ฝ่ายการพยาบาล คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๒. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
๓. หน่วยวิชาโรคไต ภาควิชาอายุรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

๓. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันโรคไตเรื้อรัง (chronic kidney disease: CKD) เป็นปัญหาสาธารณสุขระดับโลก จากการเพิ่มของโรคเรื้อรังได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง จากการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาในปี ๒๕๕๒ พบว่ามีประชาชนมากกว่า ๒๐ ล้านคน หรือ ๑ ใน ๙ คนที่เป็นโรคไตเรื้อรัง และมีประชาชน ๒๐ ล้านคนที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นโรคไตเรื้อรัง ส่วนข้อมูลในประเทศไทย จากการศึกษา Thai SEEK Study โดยสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ.๒๕๕๒ คำนวณจากอัตราการกรองของไต ตามสมการ MDRD (Modification of Diet in Renal Disease) พบว่ามีความชุกของโรคไตเรื้อรังในระยะที่ ๑-๕ เท่ากับ ๑๗.๕% ของประชากร โดยความชุกของโรคไตเรื้อรังจะเพิ่มขึ้นตามอายุที่มากขึ้น มีการกระจายตัวมากที่สุดในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลและสำคัญที่สุดคือ ประชากรส่วนใหญ่ไม่รู้ตัวว่าตนเองมีโรคไตเรื้อรังอยู่แล้ว ข้อมูลของสมาคมโรคไตปี ๒๕๕๘ พบว่ามีผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดทดแทนไตทั้งหมด ๑,๑๙๘.๘ ต่อล้านประชากร (patient per millions population) แบ่งเป็นการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมจำนวน ๔๙,๗๑๙ ราย การล้างไตทางช่องท้องจำนวน ๒๑,๔๐๒ ราย และการปลูกถ่ายไตจำนวน ๖,๙๒๓ ราย

โดยมีผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมในกรุงเทพฯและปริมณฑลจำนวน ๑๗,๖๗๒ ราย คิดเป็น ๓๕.๕% ของผู้ป่วยบำบัดทดแทนไตทั้งหมด

พยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไต มีบทบาทในการจัดการการคงสภาวะสุขภาพและความปลอดภัยของผู้ป่วยโดยการบำบัดทดแทนไตตั้งแต่ระยะก่อน ขณะอยู่ในกระบวนการรักษา และต่อเนื่องไปตลอดระยะเวลาที่ผู้ป่วยได้รับการบำบัดทดแทนไต พยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไตจำเป็นต้องมีสมรรถนะหลักในด้านการประเมินสภาพ ตรวจวินิจฉัยปัญหาสุขภาพ ทำหัตถการบำบัดทดแทนไต การประเมินความเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนทั้งการบำบัดในระยะเฉียบพลันและเรื้อรัง การให้คำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและผู้ดูแล การกำหนดตัวชี้วัดที่สะท้อนผลลัพธ์ของการบำบัดทดแทนไตของผู้ป่วยและหน่วยงาน การพัฒนาคุณภาพการดูแลรักษาโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์และมีความสามารถในการจัดการข้อมูลอย่างเหมาะสม

จากเหตุผลดังกล่าว ฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลมหาสารคามนครเชียงใหม่ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ร่วมกับคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงได้จัดการฝึกอบรมการพยาบาลเฉพาะทางสาขาการพยาบาลเวชปฏิบัติการบำบัดทดแทนไตด้วยการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม (Program of Nursing Specialty in Renal Replacement Therapy Nurse Practitioner (Hemodialysis)) โดยใช้หลักสูตรกลางของสภาการพยาบาล ให้แก่พยาบาลวิชาชีพเพื่อเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะสาขา รักษาคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ เพื่อพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ป่วยโรคไตแบบองค์รวม ส่งผลให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลรักษาที่ปลอดภัย มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ได้มาตรฐาน มีการดูแลสุขภาพอย่างต่อเนื่องส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

๔. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจนโยบายและระบบบริการสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับโรคไตเรื้อรังและการบำบัดทดแทนไต มีความรู้และทักษะในการประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูง การพยาบาลผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคไตระยะสุดท้ายที่ได้รับการบำบัดทดแทนไต ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม และสามารถใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางการแพทย์ในการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมให้แก่ผู้ป่วยได้อย่างถูกต้องปลอดภัย บนพื้นฐานจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพและหลักฐานเชิงประจักษ์ สามารถประเมินปัญหาและวางแผนป้องกัน จัดการกับภาวะแทรกซ้อน และความเสี่ยง ใช้สารสนเทศทางสุขภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล สามารถประสานงานกับทีมสุขภาพและบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

๕. รายละเอียดวิชา

- วิชาที่ ๑ นโยบายและระบบบริการสุขภาพ
- วิชาที่ ๒ การประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูงและการตัดสินใจทางคลินิกในผู้ป่วยโรคไต
- วิชาที่ ๓ หลักพื้นฐานในการพยาบาลผู้ป่วยโรคไต
- วิชาที่ ๔ การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- วิชาที่ ๕ การพยาบาลผู้ป่วยภาวะวิกฤตที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- วิชาที่ ๖ ปฏิบัติการจัดการข้อมูลและสารสนเทศในการดูแลผู้ป่วยฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- วิชาที่ ๗ ปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม
- วิชาที่ ๘ ปฏิบัติการพยาบาลในผู้ป่วยภาวะวิกฤตที่ได้รับการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม

๖. ระยะเวลาการฝึกอบรม ๑๘ สัปดาห์ และฝึกปฏิบัติงานการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม อีก ๒ เดือน และอย่างน้อย ๕๐ รอบ

๗. องค์ประกอบของหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิต ตลอดหลักสูตร	๑๘	หน่วยกิต
วิชาภาคทฤษฎี	๑๑	หน่วยกิต
วิชาภาคปฏิบัติ	๗	หน่วยกิต

๘. ระยะเวลาการฝึกอบรม ระยะเวลา ๑๘ สัปดาห์

๙. คุณสมบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีคุณสมบัติดังนี้

คุณสมบัติทั่วไป:

๑. มีสัญชาติไทย
๒. เป็นผู้มีความประพฤติดี ประวัติการทำงานดี มีความรับผิดชอบ ได้รับการอนุมัติให้ลาศึกษาต่อจากผู้บังคับบัญชา
๓. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่โทษที่รับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
๔. ไม่เคยเป็นผู้ถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือถูกไล่ออกจากหน่วยงาน ทั้งของรัฐและเอกชน
๕. มีสุขภาพสมบูรณ์ ไม่เป็นโรคหรืออันจะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและฝึกปฏิบัติ

คุณสมบัติเฉพาะ: เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มาจากทั่วประเทศ

๑. เป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตร หรือปริญญาบัตรในวิชาชีพการพยาบาลหรือการพยาบาล และการพยาบาลผดุงครรภ์ชั้นที่ ๑ จากสภาการพยาบาล
๒. เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลมาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ปี
๓. ยินยอมฝึกปฏิบัติงานการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียม ภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญไตเทียม หลังเสร็จสิ้นการอบรมเป็นระยะเวลาเพิ่มเติมอีก ๒ เดือน และอย่างน้อย ๕๐ รอบ
๔. ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์การพิจารณาของคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือก

๑๐. การประเมินผลตลอดหลักสูตร

การสอบข้อเขียน

การฝึกปฏิบัติงาน

การนำ และร่วม nursing case conference / nursing round

รายงานกรณีศึกษา

รายงานการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลผู้ป่วย

๑๑. รายละเอียดหลักสูตร

๑) ระยะเวลาในการเรียนการสอน ตั้งแต่ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒

๒) ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ๓ ธันวาคม ๒๕๖๑ – ๕ เมษายน ๒๕๖๒

๓) หลังจบหลักสูตรผู้รับการฝึกอบรมต้องฝึกปฏิบัติงานการฟอกเลือดด้วยเครื่องไตเทียมภายใต้การดูแลของผู้เชี่ยวชาญไตเทียม (Preceptor) เป็นระยะเวลา ๒ เดือน และอย่างน้อย ๕๐ รอบ (๘ เมษายน – ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๒) จึงจะถือว่าผ่านการอบรมอย่างสมบูรณ์

๔) โรงพยาบาลที่สามารถฝึกปฏิบัติงานเพิ่มเติม ได้แก่

๓.๑.) โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่

๓.๒.) โรงพยาบาลที่มีหน่วยไตเทียม ที่ผ่านการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล และผ่านการตรวจรับรองหน่วยไตเทียมจากราชวิทยาลัยอายุรแพทย์แห่งประเทศไทย เปิดให้บริการมาแล้วมาไม่น้อยกว่า ๕ ปี มีพยาบาลพี่เลี้ยงที่ได้รับประกาศนียบัตรพยาบาลผู้เชี่ยวชาญไตเทียมจากสมาคมโรคไตแห่งประเทศไทยมากกว่าสองปี และผ่านการคัดเลือกจากคณะกรรมการหลักสูตร